

yderligere Lovbestemmelse i saa Henseende er nødvendig.

Monrad: Jeg kan ikke Andet end være enig med de Talere, som antage, at der i § 84 i Grundloven kun handles om Indfødt, og at altsaa den deri indeholdte Bestemmelse om, at Ingen kan berøves Afgang til den fulde Nydelse af borgerlige og politiske Rettigheder paa Grund af sin Troesbekjendelse, ligesom frem ikkun er anvendelig paa Indfødte. Men paa den anden Side kan jeg dog ikke nægte, at der alligevel forekommer mig at være et Slags Forbindelse mellem denne Bestemmelse og de tidligere bestaaende Indskrænkninger for Fremmede af den mosaiske Troesbekjendelse, som komme ind i Landet, saaledes, at de her i Landet sig opholdende danske Borgere, som ere Jøder, ogsaa rammes ved de Indskrænkninger til Afgang til Landet, som de Fremmede, der have samme Troesbekjendelse, ere underkastede. Enhver maa nemlig indrømme, at det religiøse Samfundsliv ikke begrændses ved Landets Grændse, at det strækker sig ud over denne Grændse, og at dette netop i høi Grad er Tilfældet med den jødiske Religion, med den mosaiske Troesbekjendelse. Ved at opstille en saadan Indskrænkning for fremmede mosaiske Troesbekjendendes Afgang her til Landet underbinder man derfor, om jeg saa maa sige, en Rysaare i dette Religions-samfund, og de danske Borgere, som bekjende sig til denne Tro, lide derved virkelig en Indskrænkning i deres borgerlige Rettigheder. Jeg vil ikke tale om, at et sandt Venkabs- og Slægtkabs-Baand kan overføres ved en saadan Indskrænkning, en Indskrænkning, som ikke gjælder for Andre; men jeg vil tale om, at selv det religiøse Samliv derved forhindres, Noget, der her er saa meget mere betydende, som dette Samfunds Religionslærere jo ikke kunne oplæres her i Landet, men maae komme fra Udlandet. Altsaa, skjøndt Grundlovens Bestemmelse ikke umiddelbart gjælder for Fremmede, saa synes det dog, at en Indskrænkning for fremmede Mosaiters Afgang til Riget, staaer i middelbar Forbindelse med denne §, og jeg troer derfor, at det følger i alt Fald umiddelbart af Grundloven, at denne Indskrænkning i fremmede Jøders Adkomst til Landet, maa ophæves. Der er anført, at i mange ældre Be-

stemmelse ere Jøderne betragtede paa samme Maade som Latere, at de ere blevne udelukkede fra Landet paa Grund af, at de give sig af med Omlob, Bedrageri o. s. v.; men jeg maa bemærke, at paa Bunden heraf ligger dog en religiøs Anskuelse, der ikke er en Skam for den Nation, som der ved rammes, men for den Lovgivning, hvori den staaer, — en religiøs Anskuelse, siger jeg, den nemlig, at de, som bekjende sig til den jødiske Religion, ikke kunne være gode Borgere, men at de maae give sig af med saadanne uærlige Haandtering, som nævnes i forskjellige ældre Love. Det er en religiøs Opfattelse, som alligevel ligger paa Bunden af alle disse Bestemmelser, en Opfattelse, som ikke stemmer med Grundloven, ifølge hvilken Troesbekjendelsen ikke antages at sætte nogen Børg ud af Stand til at opfylde sine Forpligtelser mod Landet. Altsaa, jeg antager, at det følger af Grundloven, at disse Bestemmelser maae ophæves; dog herom er heller ikke Striden, thi saavel den ene som den anden Side af Salen er jo enig derom; de ere kun uenige derom, om det følger umiddelbart af selve Grundloven, eller om det følger mere umiddelbart, saaledes at det er nødvendigt at ordne dette Forhold ved en speciel Lovbestemmelse. Altsaa det er den eneste Meningsforskjel. Paa denne Meningsforskjel kan jeg imidlertid ikke lægge megen Vægt. Jeg tilstaaer, at det er mig ikke klart, om det Ene eller det Andet maa siges at være Tilfældet; det er et af de Spørgsmaal, hvorom jeg finder, at der kan tales Meget for og imod. Der er anført en tilsyneladende høit vægtig Grund for, at det dog skulde være af Bigtighed at betragte det som en umiddelbar Følge af Grundloven, idet der nemlig er blevet sagt, at, betragter man det som en umiddelbar Følge af Grundloven, saa kan man ikke indskrænke Jødernes Afgang her i Riget, uden at denne Indskrænkning kommer tilveie paa samme Maade som enhver Grundlovs-Forandring; men at, dersom vi derimod antage det som en middelbar Følge af Grundloven, saaledes at Indskrænkningen ophæves ved en speciel Lov, saa kan denne atter hæves ad Lovgivningens sædvanlige Veie. Jeg troer, at jeg rigtigt har opfattet Indvendingen saaledes. Men, mine